

goče, je samoobsebi umevno. Čvekal je, da je ta stan res slabo plačan, a poslušajte, kaj je generalissimus povedal dalje: „— — — na drugi strani pa bi se moralo bolj štediti pri novih šolah. Žalostno je v istini, gledati v vasi raztrgane bajte, v sredi pa šolsko palačo“. In tako ta ljubeznivi osrečevalec slovenskega naroda še naprej pridiguje svojim nerazsodnim poslušalcem. Da mu pri tem nerazsodna masa burno pritrjuje, zato že preskrbe kaplančki. Vsakdo, ki je le količkaj imel vpogleda v naše ljudske šole na kmetih, ki so po večini enorazrednice in dvorazrednice, mora nepristransko priznati, da je v njih komaj toliko prostora, da more učitelj za silo stanovati v šoli, če je pa kaj družine — no, potem morajo učiteljevi otroci spati na tleh, ker v dveh majhnih luknjah ni prostora večim posteljam poleg druge najpotrebnejše sobne oprave. Dr. Šusteršič naj poizkusi izposlovati učiteljem — celibat, potem ne bo treba za učitelja zidati dveh sobic, marveč bo učitelj lahko prenočeval kar v drvarnici ali pod streho. Naj bi se Šusteršič rajši brigal za „farovške palače“, kjer je vsaki kuharici odločeno večje stanovanje kakor učitelju in njegovi družini.

Ker pa baje učiteljstvo napada dr. Šusteršiča in — kakor je rekel dr. Tavčar v deželni zbor — nradno priznalo najslabšega učitelja na Kranjskem, dobrepolskega Jakliča in ker je „glasilo liberalnega učiteljstva na surov način žalilo poslance katoliško-narodne stranke in podlo blatilo ugled (o jejmine) poslanca Jakliča“ — pravi dr. Šusteršič, da, „dokler liberalno učiteljstvo za te nesramne psovke ne da klubu katoliško-narodnih deželnih poslancev zadostila, toliko časa vprašanja o izboljšanju učiteljskih plač ne pustimo v razpravo“.

Učitelji — na kolena, in dr. Šusteršič vam podeli odvezo. Prosite odpuščenja, da se vam milostno odpusti, kar ste zakrivali po mnenju dičnega Šusteršiča in plače se vam povisajo. — Pa stojte, ne gre tako hitro, je še drug pogoj: „Predno pride zadeva o zvišanju učiteljskih plač v deželni zbor, mora biti razširjena volilna pravica.“ Čujte, učitelji! Šusteršič zahteva dalje od vas, da podaste izjavo, da se ne strinjate s tem, kar počenjajo „nevredni tovariši“, in da pritiskate na one, katerim ste v zaslombo, na liberalne poslance, da glasujejo za izpremembo volilnega reda. Učitelji — vnovič na kolena! Dr. Šusteršič pa vam podeli absolucijo in blagoslov — potem pa pojdite od kraja do kraja in agitirajte za splošno in enako volilno pravico. Dokler tega ne storite, dotlej se v deželni zbor ne bo razpravljalo o izboljšanju vašega gmotnega stanja. To je dr. Šusteršič dovolj jasno povedal v nedeljo na ljudskem shodu v Cerknici. Tedaj Šusteršiča in Jakliča prosite za odpuščenje, ker niste drveli za njima čez drn in strn, potem agitirajte za splošno in enako volilno pravico — pa vam bo pomagano. — Ubogo kranjsko učiteljstvo, ki daruješ vse svoje dušne in telesne moči domovini, splaval ti je zopet up v boljšo bodočnost po vodi. Ravnaj se po geslu: „Kakršno plačilo, tako delo.“ Dovolj trpljenja, učiteljstvo gotovo ne more več prenašati tolikanj brezvestnega ravnanja: in naj se te preganja še tako. — Vsak delavec dela toliko, za kolikor je plačan! Sicer zaraditega žalostna nam majka, a odgovorni bodo brezvestni narodovi izkoriščevalci in zavodniki.

Dopisi.

Goriško.

S Krasa nam piše prijatelj: V deželi neverjetnosti, piše „Soča“, je vse mogoče, kar dokazuje tudi nadučiteljska nagrada v sežanskem okraju za poučevanje čez postavno določenih 30 tedenskih ur.

V R-u zbolela učiteljica ni mogla septembra in oktobra t. l. izvršiti svojih stanovskih dolžnosti. Tedaj je tamkajšnji nadučitelj poučeval 3 dni v tednu I. razred in 3 dni II. razred, in sicer septembra, ko ni dohajal katehet, 39 ur in oktobra 36 ur v tednu, torej v obeh mesecih nad 60 ur čez zakonito dolžnega poučevanja. S poukom združenih poprav šol. nalog in vaj ter spisovanjem tednika i. d. se je trudil nad 20 ur, a c. kr. okr. šol. svet ga je nagradil za nad 80 urno delovanje z 50 K (petdesetimi kronami), t. j. za vsako uro 60 vinarjev. Uvaževaje, da je dotični nadučitelj zaradi šolanja svojih otrok v denarnem pomanjkanju; da še celo finančni služabniki dobivajo denarne pomoči za šolanje svoje dece, a da se je njemu krvavo zasluženi izboljšek prikrajšal, je že vnebovpijoča krivica. Marsikateri srednješolec poučuje svojega tovariša, pa dobiva za vsako uro krono, a nadučitelj, poučevaje nad 70 učencev, je dobil 60 vinarjev. Učiteljstvo ima v c. kr. okr. šol. svetu svoja dva zastopnika. Kaj vendar delata?! Mogoče, da se njihova glasova ne upoštevata, potem boljše, da jih ni, saj takih dobrot bomo deležni brez njihove navzočnosti ter jih že naprej odklanjamo, kakor bi ne bil oni nadučitelj sprejel onih 50 kronic, ko bi ne bil v takem pomanjkanju!

Brez daljšega komentara, saj smo v deželi neverjetnosti! Učitelj bodi ponižen blapčič, kakor mislijo nekateri kraški župani in mežnarji, pa tiho dihaj, da ne užališ katerih svojih namišljenih predstojnikov!

Istra.

Penzijski zakon. Učiteljstvo v Istri nestrpno pričakuje regulacije penzije. Že lansko leto se je mislilo, da se to izvrši v deželni zboru. V letošnjem zasedanju smo bili pa kar gotovi, ko smo čitali, da ima stvar v rokah šolski odsek.

Ali kakor se godi učiteljstvu v nekaterih bližnjih deželah, takisto se godi tudi nam.

Italijanski poslanci so zavrtili naše v zaključni seji: „Vi ste krivi, vaša obstrukcija je kriva, da ni učiteljsko vprašanje prišlo na dnevni red.“

Slovanski poslanci pa so rekli: „Vi ste krivi, ker niste vsak dan imeli seje.“

In končni rezultat vsega tega je, da mora učiteljstvo trpeti. Učiteljstvo naj le čaka — dokler se stvar izigra!

Iz Savinjske doline nam pišejo: V soboto, dne 7. novembra smo spremili k večnemu počitku g. Valentina Jarca, nadučitelja v Braslovčah. Nad 40 tovarišev in tovarišic je prihitelo od vseh strani izkazat blagemu pokojniku zadnjo čast. Pred stanovanjem in na pokopališču mu je zapelo braslovsko pevsko društvo ganljive žalostinke; na grobu pa mu je govoril v slovo braslovški g. kaplan.

Valentin Jare se je rodil l. 1844. v Šenčurju pri Kranju. Služboval je celih 33 let; v Braslovčah je deloval 13 let. Radi svojega ljubeznivega vedenja in svojega plemenitega značaja je bil pri vseh slojih priljubljen. Tovariši Savinjske doline pa smo imeli v njem odkritega prijatelja in vrlega tovariša. Blagi pokojnik je bil tudi vrl narodnjak, kakršnih

je danes malo. Kot siv starček je vedno z mladeniško navdušenostjo govoril o narodnostnih idealih ter mlajše tovariše navduševal zanje. Udeležil se je še letos „Zavezinca“ zborovanja v Brežicah kot delegat savinjskega učit. društva ter je bil tam prav dobre volje. Kmalu potem je jel bolehati, in bolezen se mu je vedno hujšala, dokler ga ni neizprosna smrt iztrgala iz naših vrst. Bodi mu zemljica lahka!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Drugi redni občni zbor „Slovenske Šolske Matice“ bo v nedeljo, dne 27. decembra 1903 ob 10. uri dopoldne v „Mestnem domu“ v Ljubljani po nastopnem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju. 3. Poročilo blagajnikovo o dosednji denarni upravi. 4. Odobrenje računov o društvenem gospodarstvu. 5. Proračun za prihodnja tri leta. 6. Odobrenje poslovnika. 7. Govor ravnatelja g. H. Schreinerja o prihodnji smeri društvenega delovanja. 8. Volitev a) 9 odbornikov in treh namestnikov, b) treh presojevalcev računov. 9. Nasveti posameznih članov, ki pa se morajo vsaj do 5. decembra 1903 naznaniti odboru, da jih poprej odobri in postavi na dnevni red. Ob 2. uri popoldne bo istotam predavanje profesorja g. V. Bežka o razvijajoče-upodablajoči metodi.

Po treh letih bo stopil odbor zopet pred društvene člane, da jim poda verno sliko o svojem delovanju v prvi triletni upravni dobi in da prejme od njih navodila za bodočo dobo. Zato vabi odbor vse p. n. društvenike, da se v kolikor možno obilem številu udeležijo občnega zbora.

Odbor „Slovenske Šolske Matice“ v Ljubljani
dne 10. novembra 1903.

H. Schreiner, predsednik. Fr. Gabršek, tajnik.

Opomba. Obenem se naznanja, da izidejo letošnje društvene knjige meseca decembra. Zato naj nemudoma pošlje letnino (4 K), kdor želi biti še uvrščen v Imenik, ki se ravnokar dotiskuje. Zlasti prosimo gg. poverjenike, ki še niso poslali letnine, da store to brez odloga.

Odbor.

Belokranjsko učiteljsko društvo ima svoj letošnji občni zbor v četrtek, dne 10. decembra 1903, ob 10. uri dopoldne v šolskih prostorih v Črnomlju. Dnevni red. 1. Hospitacija v I. razr.: Računski slučaj $6 + 2 = ?$ in $6 + . = 8$ po A. Črničevi računici. — Nastopi g. M. Dolenc. 2. Ogled A. Boppovega fizikal. aparata in nekaj poizkusov z njim. — Eksperimentira g. Fr. Šetina. 3. Razgovor o postavljanju spomenikov umrlim tovarišem. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti.

V Črnomlju, 24. novembra 1903.

Za odbor:

Ivan Demšar, t. č. tajnik. Fr. Šetina t. č. preds.

Pedagoško društvo v Krškem je zborovalo dne 19. novembra v Krškem. Ta dan je sigurno eden izmed najimenitnejših, kar jih je imelo društvo ves čas svojega obstoja. K zborovanju se je namreč zbralo 60 učiteljev in učiteljic. Tega števila še ni doseglo nobeno kranjsko učiteljsko društvo. Srečni smo bili, ko smo videli, kako se zbira zavedno krško učiteljstvo.

Naše zborovanje so počastili tovariši iz zelene Štajerske, mnogobrojno so prišli k nam tovariši iz sosednega litjskega okraja. Meščansko učiteljstvo je bilo zbrano korporativno. Z velikim zanimanjem so sledili našim razpravam trije — duhovniki, ki so imeli pač lepo priliko videti, kako impozantno nastopa napredno učiteljstvo in kako neumorno deluje v prospah šolstva. Vsem častitim gostom bodi na

tem mestu še enkrat izrečena iskrena zahvala na njih prijazni udeležbi pri našem zborovanju!

Prvo točko dnevnega reda (hospitacija iz prirodoznanstva „Lastovica“ v III. razredu) je gđc. Zirerjeva častno rešila. Gđc. učiteljica nam je podala krasno učno sliko ter s svojim prelepim nastopom dokazala, da je mogoče z dobro premišljenim poučevanjem dosegati velike uspehe.

V risarski dvorani je nastopil meščanski učitelj gosp. Karel Humek v risanju z učenkami V. razreda. Učna snov: Krog. Za to točko se je učiteljstvo posebno zanimalo, ker je g. Humek pripoznan strokovnjak v risanju. Nismo se varali. G. Humek je nastopil pred nepripravljenim razredom z ono sigurnostjo, ki je lastna veščakom. Vse predavanje je bilo jako zanimivo in kaj živahno. Uspeh je bil prelep.

Razvila se je kratka debata o obeh nastopih ter se izrekla zahvala gđc. Zirerjevi in g. Humku na dovršenih učnih slikah.

V jedernatem govoru je potem slikal g. Humer solčno in senčno stran Marinovega navodila k risanju v ljudski šoli. Ta jako zanimiva in strokovnjaška kritika bo tiskana posebej.

Potem je čital g. nadzornik Stiasny svoj izborni sestavljeni referat „Kako doženemo samostojnost učencev pri računanju“. V tem referatu nam je podal g. nadzornik mnogo praktičnih migljajev za pouk v računanju.

Radi pomanjkanja časa se je moral Magerlejev referat („Naše ukoslovne težnje“) odložiti za prihodnje zborovanje.

Pri skupnem banketu je otvoril g. nadzornik vrsto napitnic. V vznesenih besedah je pozdravljal čilo krško učiteljstvo, ki se ne straši ni truda ni stroškov pri svojem neutrudljivem delovanju za prospah šolstva. Pozdravlja goste iz litjskega okraja ter pripije tovarišem iz zelene Štajerske. G. Mešiček iz Sevnice napije g. nadzorniku kot prijatelju učiteljstva.

Vrstile so se potem mnoge navdušene napitnice, ki so jasno pokazale, kako velik korak je naredilo krško učiteljstvo naprej ter si s svojim energičnim nastopom in svojo stanovsko zavednostjo pridobilo srca vseh stanov. Takega učiteljstva pač ni mogoče vpreči v jarem mračnjastva.

V bratski slogi med navdušenimi govori, petjem in godbo je potekel čas bliskovito. Ločili smo se z zavestjo, da nam morajo kmalu napočiti boljši dnevi.

Ivan Malnarič.

Štajersko.

Učit. društvo za celjski in laški okraj ima redno zborovanje v nedeljo dne 6. dec. t. l. ob pol 11. uri dopoldne v okoliški deški šoli v Celju z nastopnim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Predavanje: „Spisovanje krajeznanstev in domoznanstev. 5. Iz šolske prakse.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi v imenu odbora

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj zboruje dne 6. decembra t. l. v Brežicah po nastopnem vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o glavni skupščini „Lehrerbunda“. 4. Iz šolske prakse. 5. Predavanje. 6. Zelje in nasveti. Zborovanje se prične ob pol 10. uri v šoli.

K obilni udeležbi vabi vljudno

odbor.

Mesečno zborovanje ormoškega učiteljskega društva se vrši dne 3. decembra t. l. v ormoški slovenski šoli. Začetek ob 10. uri predpoldne. — Vzored: 1. Dopisi. 2. Poročilo o zborovanju „Lehrerbunda“ v Lipnici; poroča g. Pokrekar. 3. Drugi plačilni razred in deželni zbor. 4. Predlogi in nasveti.

K prav obilni udeležbi vabi najvljudneje

odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 10. decembra 1903 dopoldne točno ob pol 11. uri v okoliški šoli s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi.